

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Біологія»
“28” серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради
стоматологічного факультету
Протокол від 28 серпня 2024 р.
№ 1

СИЛАБУС

«ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ»

(назва навчальної дисципліни)

основна дисципліна

(дисципліна нормативна/ вибіркова)

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	09 «Біологія»
спеціальність	091 «Біологія»
кваліфікація освітня	бакалавр
освітньо-професійна програма форма навчання	Біологія заочна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	I курс, I семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
українознавства та гуманітарної підготовки
Протокол від 28 серпня 2024р. №1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	- кандидат педагогічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки О.М.Шевченко
Профайл викладача (викладачів)	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	050-087-46-15 Шевченко О.М.
E-mail:	O.Shevchenko@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 4/120, із них:

Лекції (год.) – 6

Практичні (семінари) (год.) – 10

Самостійна робота (год.) – 96

Консультації (год.) – 8

Вид контролю ПМК

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Основи загальної психології та педагогіки» відповідає Цілям сталого розвитку і визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів. При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університеті

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

Положення про організацію самостійної роботи студентів у Полтавському державному медичному університеті

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету.

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ

<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>

Вивчаючи навчальний предмет «Основи загальної психології та педагогіки», студент Університету має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

якісні освітні послуги;

справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;

повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента;

безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі.

Вивчаючи навчальний предмет «Основи риторики», студент Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку академії, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Студент зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять з української мови як іноземної, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, книжок тощо).

Студентові Університету забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття;

пропускати заняття без поважних причин;

протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;

користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;

займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Викладач пред'являє вимоги до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнь і т.п.); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо).

Опис навчальної дисципліни

«Основи загальної психології та педагогіки» - дисципліна, що передбачає ознайомлення студентів з теоретичними і методичними основами організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; ознайомлення з сучасними уявленнями про цілі і цінності педагогічної освіти, проблемами навчання і виховання здобувачів освіти, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні і методичні основи організації освітнього процесу в закладах вищої освіти; ознайомлення з сучасними уявленнями про цілі і цінності педагогічної освіти, проблемами навчання і виховання здобувачів освіти, традиційними та інноваційними підходами до їх вирішення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити. «Основи загальної психології та педагогіки» як навчальна дисципліна:

- а) ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови;
- б) закладає основи фахової мови спеціаліста, з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;
- в) продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів та сприяє становленню національно свідомої особистості.

Постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

Дисципліна інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології та педагогіки» – є забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до виконання функціональних обов'язків викладача; розвиток педагогічних здібностей студентів; виховання професійно значущих якостей педагога; ґрунтовне вивчення студентами фундаментальних питань освіти і виховання, загальних закономірностей, принципів, форм, методів навчання та виховання здобувачів освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи загальної психології та педагогіки» є:

- забезпечувати ґрунтовне засвоєння студентами основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики);
- розвивати аналітичне педагогічне мислення студентів, формувати уміння вивчати та пояснювати педагогічні явища та процеси у їх взаємозв'язку, взаємозалежності;
- формувати у студентів розуміння сутності зв'язку між теорією педагогічної науки та практикою педагогічної діяльності;
- забезпечувати оволодіння студентами ефективними шляхами впливу на розвиток особистості;
- формувати у студентів дослідницькі уміння, досвід роботи з підручниками, навчальними посібниками, науковою літературою, періодичними виданнями, іншими джерелами інформації;
- стимулювати студентів до систематичної самостійної навчальної праці, посилювати мотивацію саморозвитку педагогічних здібностей;
- виховувати у майбутніх педагогів відповідальне ставлення до професійного навчання та самовдосконалення.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких

сприяє дисципліна:

Інтегральна компетентність.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 5. Здатність до критичного осмислення новітніх розробок у галузі біології і професійній діяльності. СК 6. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 1. Розуміти соціальні та економічні наслідки впровадження новітніх розробок у галузі біології у професійній діяльності.

ПРН 7. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН 24. Аналізувати фізико-хімічні властивості та функціональну роль біологічних макромолекул і молекулярних комплексів живих організмів, характер взаємодії їх з іонами, молекулами і радикалами, їхню будову й енергетику процесів

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- ключові поняття педагогічної науки;
- історію виникнення, становлення педагогіки як науки, стан її сучасного розвитку та актуальні проблеми;
- суттєві ознаки особистості як педагогічного феномену, основні фактори та шляхи розвитку, соціалізації та формування особистості сучасних здобувачів освіти (в тому числі з особливими потребами);
- сучасний зміст та функції педагогічної діяльності, шляхи досягнення вершин педагогічної майстерності викладача;
- особливості національної системи виховання;
- специфіку процесів навчання та виховання як педагогічного явища, їх закономірності, особливості організації в різних типах освітніх закладів;
- принципи, форми, загальні методи та засоби навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти.
- роль і місце виховуючого середовища закладу освіти у формуванні всебічно розвиненої особистості здобувача відповідно до його потреб, інтересів, здібностей та суспільних вимог;

- шляхи згуртування колективу та розвитку студентського самоврядування;
- національну своєрідність виховного процесу в сучасному освітньому середовищі;
- своєрідність двосторонньої, партнерської взаємодії викладача й здобувачів освіти в процесі навчання й виховання, її суттєві особливості;
- чинники, що визначають сучасні цілі, зміст процесів виховання, навчання та освіти молоді, з урахуванням індивідуальних й особливих потреб здобувачів;
- шляхи підвищення ефективності управління педагогічними системами;
- зміст основних державних документів, що стосуються системи освіти в Україні;
- розуміти соціальну роль освіти у вирішенні глобальних проблем людства;
- механізми використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань навчання і виховання;
- напрямки і засоби професійного самовдосконалення.

вміти:

- оперувати основними теоретичними поняттями курсу, систематизувати зміст базових понять;
- застосовувати набуті знання при розв'язанні професійних завдань;
- аналізувати сучасні тенденції реформування і адаптації системи вищої освіти до умов життя (суспільства), що постійно змінюються;
- виявляти основні складові структури педагогічної діяльності та бачити себе суб'єктом цієї діяльності;
- визначати оптимальні методи, засоби, форми навчання та виховання відповідно до педагогічної ситуації та з урахуванням індивідуальних та особливих потреб здобувачів;
- аналізувати ефективність педагогічних умов розвитку й соціалізації здобувачів;
- аналізувати, досліджувати та презентувати педагогічний досвід навчання й виховання;
- бачити шляхи реалізації гуманної позиції викладача в розумінні мети і завдань власної педагогічної діяльності;
- оперувати механізмами використання особистісного потенціалу для вирішення педагогічних завдань;
- оперувати педагогічним мисленням, бути здатним до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, реалізовувати творчий підхід до визначення педагогічних дій у нестандартних ситуаціях, уміння приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до педагогічних закономірностей та принципів навчання і виховання;
- зіставляти різні підходи в процесі полеміки, виявляти здатність аргументувати та відстоювати свою позицію, власну думку про те чи інше педагогічне явище чи процес;
- користуватися довідковими матеріалами, критично аналізувати матеріал згідно сучасних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні;
- розробляти і здійснювати програму самовдосконалення, самоосвіти.

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів	Кількість годин
-------------------------	-----------------

і тем	у тому числі				
	усього	лекції	консультації	практичні	СРС
	120	6	8	10	96
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. Основи загальної психології та педагогіки					
Змістовий модуль 1. Основи психології та педагогіки					
Тема 1. Психологія та педагогіка в системі наук про людину	2	2	-	-	-
Тема 2. Дидактика – теорія освіти й навчання.	2	2	-	-	-
Тема 3. Організація навчального процесу в системі вищої освіти	2	2	-	-	-
Тема 4. Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості	10	-	-	2	8
Тема 5. Зміст освіти у вищих навчальних закладах. Закони, закономірності та принципи навчання	6	-	-	2	4
Тема 6. Методи, прийоми, засоби навчання. Методи та засоби виховання	6	-	-	2	4
Тема 7. Психологічні та педагогічні проблеми навчальної діяльності	6	-	-	2	4
Тема 8. Педагогіка в системі наук про людину	4	-	-	-	4
Тема 9. Поняття про особистість, її розвиток і формування	4	-	-	-	4
Тема 10. Методологія педагогіки та методи науково-педагогічних досліджень	4	-	-	-	4
Тема 11. Дидактика – теорія освіти й навчання	4	-	-	-	4

Тема 12. Зміст освіти. Фактори, які впливають на розробку змісту освіти	4	-	-	-	4
Тема 13. Теорії організації змісту освіти	4	-	-	-	4
Тема 14. Закони процесу навчання	4	-	-	-	4
Тема 15. Форми організації навчання	4	-	-	-	4
Тема 16. Характеристика додаткових форм організації навчання. Альтернативні форми організації навчання, технології їх застосування	4	-	-	-	4
Тема 17. Характеристика методів навчання, умови ефективності їх застосування	4	-	-	-	4
Тема 18. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	4	-	-	-	4
Тема 19. Ігрові технології навчання, їх класифікація. Мозкова атака, види мозкових атак, етапи проведення. Особливості ситуаційного навчання	4	-	-	-	4
Тема 20. Загальна характеристика процесу виховання	4	-	-	-	4
Тема 21. Закономірності та принципи виховання	4	-	-	-	4
Тема 22. Основні напрями виховання	2	-	-	-	2
Тема 23. Організаційні форми виховної роботи	2	-	-	-	2
Тема 24. Формування колективу, його вплив на виховання особистості	2	-	-	-	2
Тема 25. Система освіти в Україні та інших країнах	2	-	-	-	2
Тема 26. Планування роботи куратора академічної групи	2	-	-	-	2

Тема 27. Сутність системного підходу в управлінні освіти. Принципи управління.	2	-	-	-	2
Тема 28. ПМК	18		8	2	8
Разом	120	6	8	10	96

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
	Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки	
1	Психологія та педагогіка в системі наук про людину	2
2	Дидактика – теорія освіти й навчання	2
3	Організація навчального процесу в системі вищої освіти	2
	Разом	6 годин

Тема 1. Психологія та педагогіка в системі наук про людину.

Педагогіка як наука, її становлення і розвиток. Предмет педагогіки та її завдання. Функції педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Тема 2. Дидактика – теорія освіти й навчання.

Поняття дидактики, її предмет та функції. Основні категорії дидактики: навчання, освіта, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання. Історія становлення та розвитку дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками. Загальна теорія навчання і методики окремих предметів з основ наук, їх взаємозв'язок.

Тема 3. Організація навчального процесу в системі вищої освіти. Методичне забезпечення організації навчального процесу. Організація аудиторної роботи зі студентами. Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів. Організація навчально-дослідної роботи студентів. Форми виховної роботи зі студентами. Організація праці викладача. Роль кафедри в організації освітнього процесу.

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті - не передбачені

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на занятті

№ п/п	Назва теми	К-ть годин
	Змістовий модуль 1. Основи педагогіки	
1	Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості	2
2	Зміст освіти у вищих навчальних закладах. Закони, закономірності та принципи навчання	2
3	Методи, прийоми, засоби навчання. Форми організації навчання. Методи та засоби виховання	2
4	Психологічні та педагогічні проблеми навчальної діяльності	2
5	ПМК	2
	Разом	10 годин

Практичне заняття 1. Тема: Особистість як предмет виховання. Фактори розвитку особистості. Поняття про особистість, її розвиток і формування. Закономірності фізичного і психічного розвитку. Основні фактори розвитку особистості. Взаємозв'язок зовнішніх і внутрішніх умов розвитку. Роль діяльності і спілкування у розвитку особистості. Роль активності учня в особистісному розвитку. Поняття про саморозвиток особистості. Внутрішні суперечності як рушійні сили розвитку.

Практичне заняття 2. Тема: Зміст освіти у вищих навчальних закладах. Закони, закономірності та принципи навчання. Загальна характеристика змісту освіти. Фактори, які впливають на розробку змісту освіти. Теорії організації змісту освіти. Наукові основи визначення змісту освіти та його удосконалення. Документи, що визначають зміст вищої освіти. Структура навчального плану та навчальної програми. Підручники та навчальні посібники, їх функції та структурні компоненти. Закони процесу навчання. Сутність поняття «закономірності навчання», об'єктивні та суб'єктивні закономірності навчання. Система дидактичних принципів та їх характеристика. Правила реалізації принципів навчання.

Практичне заняття 3. Тема: Методи, прийоми, засоби навчання. Методи та засоби виховання

Сутність поняття «метод навчання». Класифікація методів навчання. Характеристика методів навчання, умови ефективності їх застосування. Фактори, що впливають на вибір методів навчання.

Поняття про форми організації навчання. Лекція як одна із форм організації навчання у вищій школі. Вимоги до лекції. Типи та структура лекцій. Підготовка викладача до лекції. Характеристика додаткових форм організації навчання. Альтернативні форми організації навчання, технології їх застосування.

Поняття про методи виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування та формування досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Методи самовиховання. Поняття прийому і засобу виховання. Умови оптимального вибору і ефективного застосування методів виховання.

Практичне заняття 4. Тема: Психологічні та педагогічні проблеми навчальної діяльності

Загальна характеристика навчальної діяльності. Теоретичні основи навчальної діяльності. Структура і предметний зміст навчальної діяльності. Компонентний склад структурної організації навчальної діяльності. Вікова характеристика суб'єктів навчальної діяльності. Научуваність – найважливіша характеристика суб'єктів навчальної діяльності, її критерії та показники.

Практичне заняття 5. ПМК

Самостійна робота

Тема	Кількість годин	Вид контролю
Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	20	Поточний
Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік):		
Тема 1. Педагогіка в системі наук про людину	4	Поточний
Тема 2. Поняття про особистість, її розвиток і формування	4	Поточний
Тема 3. Методологія педагогіки та методи науково-педагогічних досліджень	4	Поточний
Тема 4. Дидактика – теорія освіти й навчання	4	Поточний
Тема 5. Зміст освіти. Фактори, які впливають на розробку змісту освіти	4	Поточний
Тема 6. Теорії організації змісту освіти	4	Поточний
Тема 7. Закони процесу навчання	4	Поточний
Тема 8. Форми організації навчання	4	Поточний
Тема 9. Характеристика додаткових форм організації навчання. Альтернативні форми організації навчання, технології їх застосування	4	Поточний
Тема 10. Характеристика методів навчання, умови ефективності їх застосування	4	Поточний
Тема 11. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю	4	Поточний

Тема 12. Ігрові технології навчання, їх класифікація. Мозкова атака, види мозкових атак, етапи проведення. Особливості ситуаційного навчання	4	Поточний
Тема 13. Загальна характеристика процесу виховання	4	Поточний
Тема 14. Закономірності та принципи виховання	4	Поточний
Тема 15. Основні напрями виховання	2	Поточний
Тема 16. Організаційні форми виховної роботи	2	Поточний
Тема 17. Формування колективу, його вплив на виховання особистості	2	Поточний
Тема 18. Система освіти в Україні та інших країнах	2	Поточний
Тема 19. Планування роботи куратора академічної групи	2	Поточний
Тема 20. Сутність системного підходу в управлінні системою освіти. Принципи управління.	2	Поточний
Тема 21. ПМК	8	Підсумковий
Разом	96	

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання, за які студенти можуть набрати додаткові бали, виконуються під час участі у студентських конференціях. Бали за індивідуальну роботу можуть отримати студенти за призові місця у Міжнародних та Всеукраїнських студентських конференціях, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові за 1-3 місце.

Кількість балів, які нараховуються за індивідуальні завдання, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше **10 балів**. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до ПМК

1. Предмет і основні категорії педагогіки. Сутність педагогіки як науки.
2. Завдання педагогіки вищої медичної школи. Місце педагогіки вищої медичної школи в системі педагогічних наук.
3. Розвиток педагогіки вищої медичної школи як самостійної педагогічної науки.
4. Концепції вітчизняних педагогів (Г.С. Сковорода, Г. Ващенко, В.О. Сухомлинський).
5. Ідеї В. Вернадського в освіті. Проблеми вищої медичної школи у педагогічній спадщині М. Пирогова.

6. Сучасний стан педагогіки. Технологія дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології навчання.
7. Процес освітньої євроінтеграції в Україні.
8. Модернізація вищої медичної освіти. Компетентнісні засади як підґрунтя модернізації.
9. Компетентнісний підхід як нова парадигма вищої медичної освіти України.
10. Принципи навчання в медичному закладі вищої освіти. Методи організації навчального процесу у вищій медичній школі.
11. Сутність і структура педагогічного процесу. Закономірності та принципи педагогічного процесу.
12. Педагогічні технології. Моделі навчальних технологій у вищій медичній школі. Педагогічна діяльність викладача медичного закладу вищої освіти.
13. Державний стандарт вищої освіти.
14. Системи вищої медичної освіти за кордоном. Сучасний стан і перспективи розвитку медичної освіти в найбільш розвинених країнах.
15. Загальна характеристика сучасної системи освітньо-корекційних послуг.
16. Поняття про дидактику вищої школи. Основні категорії дидактики.
17. Сучасні системи навчання в медичному закладі вищої освіти. Сутність і класифікація педагогічних технологій.
18. Навчальна лекція і методика її викладання. Семінарські та практичні заняття, методика їх проведення.
19. Педагогічні інновації в медичному закладі вищої освіти. Інноваційні види навчання.
20. Мета і завдання виховання в медичному закладі вищої освіти.
21. Науково-педагогічна діяльність викладача вищої школи, її структура і моделі втілення.
22. Типологія стилів викладацької діяльності викладача медичного закладу вищої освіти.
23. Мовна культура в науковому і навчальному спілкуванні викладача.
24. Педагогічне спілкування викладача медичного закладу вищої освіти. Класифікація стилів і моделей спілкування.
25. Медична педагогіка як форма організації освітнього процесу в медичному закладі вищої освіти.
26. Медико-педагогічна традиція в авторських концепціях М.І. Пирогова, І.П. Павлова, І.О. Сікорського, Лєсафта, В. М. Кашенка («лікувальна педагогіка»), Л.С. Виготського.
27. Зв'язок педагогіки з медициною. Проблеми цивілізації як чинник сучасних хвороб.
28. Досвід закордонної системи лікувально-профілактичних шкіл. Орієнтація профілактичних занять лікарів на різні групи населення.
29. Безперервна освіта лікаря. «Етичний кодекс лікаря України» про необхідність безперервного самовдосконалення і підвищення кваліфікації медиками.
30. Сутність та особливості корекційно-розвивального навчання.

Перелік практичних навичок до ПМК:

- демонструє знання психолого-педагогічних і комунікаційних теорій, теорій

- навчання й виховання, провідних напрямів і перспектив розвитку освіти та педагогічної науки в Україні;
- знає й розуміє концепції, принципи, сучасні методи, прийоми і форми організації освітнього процесу, в тому числі, різнорідних груп здобувачів освіти, відповідно до вимог стандарту базової освіти;
  - демонструє знання й розуміння методів навчання і забезпечує їх використання в освітньому процесі;
  - вміє планувати й організовувати процес навчання здобувачів, застосовувати сучасні методи навчання і форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів; обирати й застосовувати методичне і дидактичне забезпечення.
  - знає й розуміє індивідуальні особливості навчання різнорідних груп здобувачів, демонструє готовність застосовувати диференційований підхід до їх навчання, організовувати освітній процес з урахуванням їхніх особливих потреб;
  - уміє виконувати моніторинг і діагностику освітніх досягнень здобувачів, застосовуючи ефективні методи контролю, у тому числі за допомогою комп'ютерного тестування.

Методи навчання

На семінарських заняттях застосовуються три групи методів навчання: словесні (вербальні), наочні, практичні:

- **словесні (вербальні) методи навчання:** лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж;
- **наочні методи:** спостереження, використання посібників, ілюстрацій, презентацій;
- **практичні методи:** виконання індивідуальних письмових завдань.

Максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Активні методи навчання

- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;
- круглий стіл
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- метод проектування;
- проблемний виклад;
- частково-пошукові, дослідницькі, евристичні методи;
- презентації;
- тренінги;
- ділові ігри та ін.

Форми і методи оцінювання (усні відповіді, виконання практичних завдань, презентації результатів виконаних завдань і проведених досліджень,

виступи на наукових заходах із повідомленнями, в яких викладені результати власних наукових досліджень, інші види групових завдань).

Види контролю:

- поточний;
- ПМК.

Система поточного та підсумкового контролю

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретної мети заняття та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами через систему індивідуальних тестових завдань, усне опитування, оприлюднення фіксованих доповідей і презентацій. Застосовуються також такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усний;
- письмовий;
- практична перевірка (система тренувальних вправ і творчих завдань);
- тестовий (блок тестових завдань);
- програмований контроль (для відпрацювання пропущених практичних занять);
- самостійна робота;
- написання наукових повідомлень;
- самоконтроль, самооцінка.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) відбувається по завершенні вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Складання й перескладання підсумкового модульного контролю проводиться відповідно до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів упродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків семінарських занять, засвоїли теми, винесені для самостійної роботи в межах модуля, та виконали всі вимоги з дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК, здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0, звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують

підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирибальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль і/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	D	
3,55	85	57	142		

3,6	86	58	144	С	4 добре
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162	В	
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методика і засоби стандартизованого оцінювання при складанні модульного контролю

Засоби діагностики успішності студентів: тести.

ПМК складають шляхом написання письмової роботи, яка складається з трьох частин (завдань): теоретичне, тестове та практичне завдання. За теоретичне завдання студент може набрати максимум 40 балів, за тестове і практичне завдання по 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю становить 80.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання – це один із завершальних етапів навчальної діяльності студента й визначення успішності навчання. При оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованим індивідуальним письмовим роботам. Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає

відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє 100% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 95% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінка з дисципліни виставляється кафедрою за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою дисципліни.

Шкала переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр єдина (таблиця 3).

Таблиця 3. Переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
122 – 138	3
140 – 178	4
180 – 200	5

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) в оцінки ECTS.

Результати складання студентом заліку вносять у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план і залікову книжку студента. Оцінку з дисципліни виставляють студенту не пізніше ніж на наступний робочий день після заліку, ПМК.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма.
2. Список рекомендованої літератури.
3. Тести для перевірки виконання самостійної роботи студентів.
4. Мультимедійні презентації (за необхідності).

Рекомендована література

Базова

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. – К., «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
3. Максименко С.Д., Філоненко М.М. Педагогіка вищої медичної освіти. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К., Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.
4. Пащенко М.І., Красноштан М.І. Педагогіка: Навч. посіб. – К.: Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.
5. Сікорський П.І. Нова педагогіка. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 540 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: "Академвидав", 2006.

Додаткова

1. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – 517 с.
2. Освітні технології: Навч. – метод. посіб. /О.М. Пехота, А.З.Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001.– 256 с.
3. Сбруєва А. А., Рисіна М. Ю. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах. Суми, 2000. - 208 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, електронний каталог періодичних видань.
2. <http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.
3. <http://library.gov.ua/> - Національна наукова медична бібліотека України.
4. <http://vognutyi.ru/lib/> – колекція електронних книг.
5. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України – офіційний сайт.
6. <http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.
7. <http://uk.wikipedia.org/wiki> – Вікіпедія, вільна енциклопедія.
8. http://www.klex.ru/books/age_psychology/diary.rar – електронна бібліотека праць класиків педагогіки.
9. <http://www.ukrainians-world.org.ua/ukr/peoples/?letter=%D0%9C> – енциклопедія «Українці в освіті».
10. Сайт ПДМУ, сторінка кафедри; репозитарій ПДМУ.

<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/>

<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/common/navchalno-metodichni-vidannya>

<https://repository.pdmu.edu.ua/collections/558d0c0d-d847-48f5-923f-4c4c0da68faf>

<https://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/225>

Розробники:

- Шевченко О.М. - доцент закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки;
- Лещенко Т.О. - завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, кандидат філологічних наук, доцент.